

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 534/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L., a obchodnej spoločnosti V. s. r. o., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. K., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ing. J. S. a obchodnej spoločnosti V. s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. decembra 2012 doručená sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L., a obchodnej spoločnosti V. s. r. o., B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú navrhovateľmi v konaní vedenom proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) o *„zaplatenie primeraného zadosťučinenia titulom nesprávneho úradného postupu (prieťahy, diskriminácia a iné – opakovane neoprávnený zásah do práva na česť a dôstojnosť, práva na dobré meno PO a spoločenskú reputáciu) Okresným súdom Bratislava II..“*

Sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na to, že okresný súd v predmetnom konaní nerozhodol bez zbytočných prieťahov a tiež v doterajšom priebehu konania nekonal efektívne. V tejto súvislosti uvádzajú:

«Kompenzačné konanie je vedené na Okresnom súde Bratislava I pod č. k. 18 C 56/2010. Sťažovatelia podali žalobu voči SR v zast. MS SR na Okresnom súde Bratislava I po márnom uplynutí zákonnej 6 mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku - § 15 a nasl. zák. č. 514/2003 Z. z. ...

Po podaní žaloby súd neprípustne vyzýval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku v časti návrhu týkajúceho sa odškodnenia za ich diskrimináciu.

Sťažovatelia predmetný súdny poplatok odmietli zaplatiť, pretože mali zato, že sa zo strany porušovateľa jednalo o ničotný úkon a závažné pochybenie odporujúce čl. 12, čl. 13 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a tiež ustanoveniu §-u 18 veta prvá O. s. p.

Kompenzačné konanie je pritom ako celok vecne oslobodené od zaplatenia súdnych poplatkov - § 4 zák. č. 71/1992 Zb.

Porušovateľ sa s právnym názorom sťažovateľov nevyrovnal a v dôsledku porušenia zásady „iura novit curia“ vydal nezákonné uznesenie č. k. 18 C/56/2010-110 zo dňa 21. 3. 2011, ktorým konanie sťažovateľov - navrhovateľov na 1. a 2. mieste v časti diskriminácie zastavil, čím hrubo a neprípustne pošliapal ich právo na spravodlivé súdne konanie v primeranom čase (vid'. rozhodnutie ESLP vo veci „DELCOURT“, 1970), porušovateľ sťažovateľom v dôsledku nespravodlivého súdneho konania neprípustné odňal možnosť

konať pred súdom, s čím sa stotožnil aj odvolací Krajský súd v Bratislave v odôvodnení zrušujúceho uznesenia č. k. 9 Co 313/11-126 zo dňa 29. 9. 2011...

Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti porušovateľ vo veci nerozhodol za viac ako 2 a ¼ roka, hoc dľa ustálenej judikatúry ESLP porušovateľ mal vec prejednať a rozhodnúť v lehote max. do 11-ich mesiacov od podania žaloby sťažovateľom (do tejto doby sa započítava aj 6 mesačná lehota na predbežné prerokovanie nároku)...

Stav neistoty sťažovateľov o výsledok kompenzačného konania, teda vinou prietáhov zavinených porušovateľom stále trvá, a to všetko nie vinou sťažovateľov.

Listom zo dňa 10. 4. 2012, doručeným porušovateľovi dňa 12. 4. 2012 (príloha č. 5) podali sťažovatelia predsedníčke Okresného súdu Bratislava I sťažnosť na prietahy a odňatie možnosti konať pred súdom v časti diskriminácie v danej veci.

Predsedníčka Okresného súdu Bratislava I v Bratislave listom Spr. 2105/2012 zo dňa 7. 9. 2012, doručeným 3. 10. 2012... zdeklarovala, že sťažnosť na prietahy je dôvodná, zistila a ustálila prietahy v kompenzačnom konaní. Z obsahu listu Spr. 2105/2012 zo dňa 7. 9. 2012 je nesporným, že sťažovatelia aktívne od podania žaloby pristupujú k veci v záujme ochrany svojich práv.

Namietaným nekonaním poznamenaným viac ako 2 a ¼ ročnou nečinnosťou súdu, porušením ust. §-u 6 O. s. p. a procesne neefektívnymi úkonmi, zrušením termínu pojednávania na 13. 12. 2012 a jeho odročením na 19. 3. 2013 porušovateľ vedome a neprípustne predĺžil stav neistoty sťažovateľov o výsledok kompenzačného konania od 7. 7. 2010, ktoré nebyť ničotných úkonov porušovateľa a vydávania nezákonných rozhodnutí uloženia povinnosti zaplatiť súdny poplatok za návrh v časti diskriminácie, odňatia sťažovateľom možnosti konať pred súdom v časti diskriminácie už nielenže mohlo, ale aj malo byť dávno právoplatne ukončené.

Sťažovatelia vnímajú pasivitu a neefektívne, zmätočné konanie porušovateľa ako odmietnutie spravodlivého súdneho konania.

Pojednávanie stanovené na deň 13. 12. 2012 bolo mailom zo dňa... 3. 12. 2012 zrušené, bol vytýčený nový termín pojednávania až na 19. 03. 2013...

Konanie vo veci č. k. 18 C 56/2010 na Okresnom súde Bratislava I nie je zložité po skutkovej a právnej stránke. Je nesporné, že odporkyňa nemôže vo veci uniesť dôkazné

bremeno, pretože difamujúce skutkové tvrdenia šírené opakovane na adresu sťažovateľov Okresným súdom Bratislava II sú nepravdivé.

Vec má pre sťažovateľov mimoriadny význam, pretože postupom Okresného súdu Bratislava II boli nielenže opakovane diskriminovaní v predmetných konaniach, ale aj ako podnikatelia boli v radoch podnikateľov opakovane a intenzívne, bezbreho potupení.

Tento stav neistoty a bezmocnosti sťažovateľov o výsledok kompenzačného konania aj naďalej v čase podania ústavnej sťažnosti trvá.»

Sťažovatelia tiež namietajú, že nápravu sa nepodarilo dosiahnuť ani napriek podaniu sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Poukazujú aj na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo Mgr. Ing. J. S. a obchodnej spoločnosti V. s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov... podľa čl. 48 ods. 2... Ústavy... a právo prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ... postupom Okresného súdu Bratislava I ... v kompenzačnom konaní č. k. 18 C 56/2010 porušené bolo.

... Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje konať a rozhodnúť bez zbytočných prietáhov.

... Mgr. Ing. J. S. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.500,- €...

... Obchodnej spoločnosti V. s.r.o. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.500,- €, ktoré [im] je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

... Mgr. Ing. J. S. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,60 €...

... Obchodnej spoločnosti V. s.r.o. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,60 €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. E. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodňujú takto:

«Uplatnená nemajetková ujma sťažovateľmi vyplýva z ich pocitu neistoty, bezmocnosti, beznádeje, morálnej ujmy v kontexte viac ako 2 a ¼ roka od uplatnenia práva na súde, významu veci pre sťažovateľov - kompenzačné konanie o odškodnení, kde sa obeť porušenia práva orgánom štátu stali opäťovne obeťami ďalších prieťahov zavinených súdom, ktorý ku dňu podania ústavnej sťažnosti v danej veci vedenej pod č. k. 18 C 56/2010 nerozhodol a stav neistoty o výsledok konania iba predlžuje.

Uplatnená výška primeraného finančného zadosťučinenia je preto dl'a sťažovateľov dôvodná, zmysluplná a v kontexte viac ako 2 a ¼ roku trvajúceho „konania“ ??? - „nekonania“ - nevedúceho k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej je primeraná a spravodlivá, najmä ak súd v kompenzačnom konaní nekoná efektívne a vo veci odignoroval právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie v primeranom čase.»

Ústavný súd 23. mája 2013 a 25. júna 2013 vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľov. Okresný súd sa k predmetnej sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr 3477/2013 zo 17. júna 2013 doručenom ústavnému súdu 26. júna 2013, v ktorom uviedol prehľad úkonov, ktoré v namietanom konaní doteraz vykonal. Ďalej sa v prípise okresného súdu uvádza:

„Predmetné konanie je poznačené prieťahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prieťah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj z dôvodu prerozdeľovania starých spisov z iných oddelení na civilnom úseku tunajšieho súdu - 18C, čím sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi zákonnej sudkyne predĺžili. Viacero pojednávaní však bolo odročených pre správanie sa účastníkov konania (navrhovateľ neodstránil vady návrhu, odstránil ich až podaním doručeným súdu dňa 18. 04. 2013). Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi avšak objektívneho charakteru. ...

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky návrh neodloží alebo neodmietne, ale prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí

návrhu, navrhujem, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní.“

Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti, ktoré neobsahuje žiadne nové relevantné skutočnosti, ústavný súd nedoručoval tento prípis sťažovateľom.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre

nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 7/00, III. ÚS 100/01, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. ...

Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05).

Dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010.

Z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že okresný súd nepovažoval predmet konania za jednoznačne vymedzený v návrhu na začatie konania. Sťažovatelia podali 7. júla 2010 okresnému súdu návrh na začatie konania proti odporcovi o zaplatenie nemajetkovej ujmy. Krajský súd ako odvolací súd v uznesení z 29. septembra 2011, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 56/2010-110 z 21. marca 2011, uviedol, že predmetom konania je zaplatenie „náhrady škody, každý vo výške 20.000,- €, v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci...“. Vychádzajúc z tohto vymedzenia, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V súvislosti s rozhodovaním o takýchto návrhoch sa spravidla aplikujú zásady, ktoré sú platné aj pri uplatnení všeobecnej zodpovednosti za škodu, prípadne za bezdôvodné obohatenie podľa Občianskeho zákonníka. Možno konštatovať, že početnosťou zrejme nejde o každodennú agendu všeobecných súdov, avšak z právneho hľadiska uvedený nárok tvorí bežnú náplň práce všeobecného súdu prvého stupňa.

Pokiaľ ide o namietanú dĺžku doterajšieho konania, v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu namietané konanie trvalo 2,5 roka, z toho na krajskom súde bol predmetný spis celkovo približne 3,5 mesiaca, pričom v konaní bolo viackrát nariadené pojednávanie; vo veci samej okresný súd ešte meritórne nerozhodol. Z hľadiska dĺžky doterajšieho konania uvedené obdobie 2,5 roka (v čase doručenia sťažnosti) prekračuje optimálnu dĺžku konania s uvedeným predmetom. V tomto zmysle možno súhlasiť so záverom, ktorý vyslovila predsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr 2105/2012 zo 7. septembra 2012, reagujúc na sťažnosť sťažovateľov podľa zákona o súdoch. V uvedenom prípise predsedníčka okresného súdu uviedla, že „*predmetné konanie je poznačené priet'ahmi*“.

Napriek uvedenému záveru ústavný súd považoval za potrebné skúmať ďalšie okolnosti predmetného prípadu z hľadiska posúdenia intenzity týchto priet'ahov, t. j. či dosahujú ústavnoprávny rozmer, t. j. či doterajšia dĺžka namietaného konania môže ísť len na vrub okresnému súdu. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že okresný súd v doterajšom priebehu konania postupoval relatívne plynule. Podľa názoru ústavného súdu sa v konaní nevyskytli obdobia výraznejšej nečinnosti okresného súdu.

Zo súdneho spisu tiež vyplýva, že sťažovatelia boli opakovane vyzývaní na doplnenie návrhu, resp. na odstránenie jeho nedostatkov (napr. prípisom okresného súdu z 22. septembra 2010, uznesením zo 7. januára 2011), taktiež boli vyzvaní, aby predložili návrh v potrebnom počte rovnopisov (výzva z marca 2012). Sťažovatelia doplnili, prípadne spresnili svoj návrh viacerými podaniami (podanie doručené 15. februára 2011 a 1. októbra 2012). Okresný súd viackrát odročil pojednávanie nielen z dôvodu práceneschopnosti sudkyne, ale aj z dôvodu vopred neospravedlnenej neúčasti sťažovateľov a tiež z dôvodu neúplného návrhu, prípadne neúplného doplnenia návrhu (len elektronickým podaním, a nie aj písomným podaním).

Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil ako také, ktoré negatívne ovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, ktoré pripísal na vrub sťažovateľom.

Z vyžiadaného súdneho spisu je tiež zrejmé, že okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh a následne konanie v časti zastavil z dôvodu jeho

nezaplatenia. Krajský súd však uznesenie o zastavení konania zrušil, pričom uviedol, že konanie je oslobodené od súdnych poplatkov. Napriek tejto skutočnosti možno konštatovať, že pokiaľ ide o sústredenosť postupu okresného súdu, nejaví sa, že by v konaní postupoval zjavne neefektívne a že týmto svojím rozhodnutím výrazne negatívne prispel k predĺženiu doterajšej dĺžky namietaného konania (celé rozhodovanie o súdnom poplatku trvalo na okresnom súde a krajskom súde šesť mesiacov).

S prihliadnutím na tieto okolnosti ústavný súd konštatuje, že podiel okresného súdu na doterajšej dĺžke konania nedosahuje intenzitu takej nečinnosti a neefektívnej činnosti, aby signalizoval možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že ak okresný súd bude v namietanom konaní nečinný, resp. nebude postupovať efektívne (a to už aj vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania), nebude nič brániť sťažovateľom v tom, aby opätovne podali sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2013